

En tillgänglig guidning

Besökare med rörelse- och funktionsförhinder på guidningar

Kulttuurikaikille
Kultur för alla
Culture for All

Kultur för alla service
Utveckling och samhällsrelationer KEHYS
Statens konstmuseum Brunsgatan 2, 00100 Helsingfors

Innehåll

Allmänna instruktioner	3
Guidningens innehåll	4
Lättläst språk	5
Ljudmiljön och guidens talbruk.....	6
Förflyttning under den guideade rundturen	8
Guidning för synskadade	8
Beskrivning av konstverk	10
Litteratur.....	12
Kontaktuppgifter.....	13

En väl fungerande utställning är tillgänglig för alla besökare. Den ger information och upplevelser för olika slags publik. Följande råd är avsedda som beredskap för guider och ger tips för hur man kan förbereda sig för olika besökares olika behov.

Det är viktigaste är att ha en öppen inställning och vilja att ändra på guidningen vid behov enligt besökarnas olika behov.

Allmänna instruktioner

Guidningen borde vara upplagd på ett sådant sätt att den erbjuder en upplevelse, som inspirerar och aktiverar museibesökare och ger färdigheter att inhämta ny information. Detta kräver vanligtvis mera tid. Därför lönar det sig att ha konkret tilläggsmaterial med sig på guidningen.

Syftet med detta infopaket är att förteckna olika faktorer som har en inverkan på guidningens uppföljning och förståelse. Med hjälp av dessa faktorer kan man skapa en tillgänglig guidning.

Många instruktioner kan tillämpas för flera olika besökargrupper. Inlärnings- och koncentrationssvårigheter kan bero på ett handikapp eller en sjukdom. Å andra sidan kan funktions- och rörelseförmågan, synen eller hörseln samt minnet försämrats med åldern. Även den dalande reaktionsförmågan borde tas i beaktande såväl under guidningen såsom i förflyttningar från en museisal till en annan.

Varje museibesökare skall tilltalas personligt fast talsättet kan variera. En handikappad besökare tilltalas alltid rakt även om hon har en assistent eller tolk med sig. Om en handikappad besökare deltar i guidningen, bör man inte betona hennes närvaro eller avskilja henne från gruppen. Guiden kan naturligtvis fråga, ifall besökaren har speciella önskemål. Det är viktigt att guiden får veta om gruppens eventuella specialbehov redan på förhand. På detta sätt kan hon planera guidningen på förhand så att den löpar smidigt och att man således kan undvika till exempel trånga korridorer och de museisalar som har dålig akustik.

Guidningens innehåll

Alla museibesökare borde kunna förstå guidningens innehåll. Att förstå en guidning kan ibland vara svårt speciellt i sådana situationer, då museibesökaren kan svårt att förstå talat språk eller anta ny information på grund av ett handikapp eller en sjukdom. Vissa människor har också inlärningssvårigheter som är förknippade med deras handikapp. Det är viktigt att lägga märke till att många utvecklingsstörda eller människor som rör sig med rullstol inte har svårigheter att förstå vanligt språk.

Guiden bör absolut få information på förhand om den grupp som hon ska guida samt om gruppens eventuella speciella önskemål. Det gäller speciellt sådana skolgrupper där eleverna har olika slags handikapp. Det är viktigt att läraren ger mycket information om gruppen redan då hon bokar guidningen. På detta sätt kan guidebokningen förmedla informationen till guiden i god tid.

Gruppen kan vara mindre än vanligt. Då kan guiden ge mera tid för den enskilda museibesökaren, svara på dess frågor samt förklara svåra begrepp. Att observera konstverk med flere sinnen, inte bara med ett, är det bästa sättet att lära sig nytt och uppleva konstverk. Ju mera komplicerad sak, desto mångsidigare bode man förklara den (med ord, bilder och exempel).

Den guidade rundturen kan vara kortare än vanligt. Det är bättre om guiden koncentrerar sig enbart på några konstverk. Museibesökare får då mera och mera djuågående information. Guiden kan sakta ner takten på rundturen.

Det vore bra om den guidade gruppen kunde röra sig i sådana delar av museet där det finns så få distraherande faktorer som möjligt. Här har guidebokningen en avgörande roll. Det lönar sig att boka guidningen, såtillvida det är möjligt, till en tidpunkt då det inte finns andra grupper. Det kan vara svårt för alla museibesökare har rätt att bekanta sig med museets mest centrala konstverk.

Guiden skall uppmuntra museibesökare till aktivitet och frågor. Hon måste ge tid för frågor för museibesökaren kan ha svårigheter att förstå språket eller att uttrycka sig i ord. Ifall guiden inte uppfattar, hör eller förstår frågan, måste hon berätta det. Guiden får inte låtsas att hon hört frågan. Ifall dt tar för mycket tid, kan guiden återkomma till saken efter guidningen.

Innan guiden börjar sin presentation, skall hon vara säker på att *hela gruppen är inställd på att lyssna*. Det är svårt att återuppta temat senare. Vissa människor har svårigheter att ändra sin koncentration snabbt från det konstverket till det andra. För att underlätta situationen, kan guiden berätta på förhand till vilken museisal eller vilket konstverk gruppen skall förflytta sig härefter. På detta sätt försäkras man att alla museibesökare vet vilket konstverk guiden talar om.

Om någon beter sig störande, bör guiden snabbt anmärka om det så tydligt som möjligt. Man bör poängtera att museibesökaren bör sluta sitt störande beteende eller avlägsna sig. Ifall det är frågan om en elev, kan guiden be läraren ingripa situationen.

Lättläst språk

Med lättläst språk avses ett språk som är enklare och lättare att förstå än det allmänna språket. Målgrupper för lättläst språk är vissa handikappgrupper, människor som har läs- eller skrivsvårigheter, en del av åldringar samt många sådana som studerar svenska som främmande språk. Kortminnets kapacitet samt tidigare kunskaper och erfarenheter påverkar förmågan att förstå språk.

En av det lättlästa språkets viktigaste egenskaper är *det konkreta innehållet*. Komplicerade saker kräver ofta förenkling. Det är viktigt att upprepa då man talar. Museibesökaren borde beredas tillfälle att delta, fråga och kommentera svåra saker och begrepp, vilket underlättar deras förståelse. Man kan även underlätta förståelsen med exempel och inlevelse, till exempel genom att imitera figurernas positioner eller miner. Man borde förknippa fakta med bekanta ämnen eller konstverk, till exempel med vardagliga händelser, fester, naturen, relationer människor emellan, känslor, fritidssysslor, kläder osv.

Det är bra att använda olika tonfall då man pratar. Att kunna förstå orden och deras betydelse, borde dock inte vara beroende av miner eller tonfall – såtillvida åhöraren koncentrerar sig på ordens betydelse, kan övriga budskap bli ouppmärksammade.

Det är viktigt att guiden talar tydligt, logiskt och tillräckligt långsamt. Man kan sakta ner takten vid behov. Då man använder lättläst språk, använder man korta, tydliga meningar och undviker komplicerade bisatser eller satsmotsvarigheter. Språket får dock inte vara barnsligt. Man talar om en sak i taget och sammanfattar allt till slut. Man bör hålla paus i talet och upprepa samma sak flera gånger. Upprepning hjälper åhörarna att anamma ny kunskap samt komma ihåg det de redan lärt sig.

Talet går ut på att analysera, jämföra och förklara. Det är bra att jämföra nutiden med vardagslivet. Det lönar sig att utgå från det enskilda och framskrida till det allmänna – man kan till exempel presentera först 2 eller 3 konstverk av en viss stilepok eller konstnär, och förklara först därefter stilepokens allmänna drag.

Svåra begrepp och ord bör förklaras omsorgsfullt. Speciella och nya ord skall presenteras, nämnas skilt för sig samt bifogas till den bekanta vokabulären. Även talspråk och dialekt kan vara svåra att förstå. Ifall man använder abstrakta begrepp, bör de förknippas med konkreta, bekanta exempel. Man bör undvika användning av metafora, för de kan förstå den ordagrant. Man bör även undvika sådana ord som har dubbelmening. Epoker och historiska begrepp kan vara svåra att förstå. De bör

förklaras tydligt och utgående från nutid. Även många geografiska namn kan svara svåra att förstå, stora tal och måttenheter likaså. Samma gäller också de begrepp och instruktioner som förknippas riktningar eller instruktioner: man bör förklara dessa entydigt och från publikens synvinkel (till exempel framför, till vänster).

När man beskriver för första gången en okänd process och dess gång, skall man beskriva det stegvis. Processens gång förklaras så att åhöraren inte behöver komma alltför många faser på en gång.

Ljudmiljön och guidens talbruk

När man bedömer guidningens ljudmiljö, bör man ta i beaktande speciellt hörselskadade och synskadade museibesökare, som rör sig för det mesta med hjälp av hörselsinnet. Guiden kan försöka styra gruppen till museets lugnare delar. Man bör undvika vistelse i samma utrymme med två eller flere grupper. Guiden bör också ta utrymmes egenskaper till exempel ekot i beaktande då hon talar. Ljud på bakgrunden stör alla. Ifall museibesökaren har hörsel- eller koncentrationssvårigheter eller kan inte på grund av andra skäl förstå talet, förvärrar extra ljud och stimulans situationen.

Hörselssvårigheter varierar från total komplett dövhet till svårigheter att urskilja vissa (till exempel mycket höga) ljud. Visuella råd i kommunikationen är viktiga för hörselskadade personr. Helt döva kommunicerar i allmänhet på teckenspråket eller med tecknat tal. De som är döva sedan födseln har teckenspråk som sitt modersmål och finska eller svenska som andra språk som de lärt sig genom skriftlig kommunikation. Kommunikationen med de hörande är ofta beroende av skriftliga meddelanden. Även gester och miner samt läppavläsning är viktiga.

Människor med nedsatt hörsel kan använda hörselapparat som hjälpmedel. Om museibesökare berättar om sin nedsatta hörsel, kan guiden diskutera med henne om olika hjälpmedel eller tillvägagångsätt, som kan hjälpa. Alla vill dock inte avslöja sina hörselssvårigheter. Museibesökaren kan ställa sig längst fram under guidningen och noggrannt observera guidens ansikte, be henne upprepa det nyss talade eller upprepa de frågor som redan ställts. I sådana här fall kan guidningen anpassas efter museibesökarens behov. Guiden bör tala tydligt, med normal röst, en aning långsammare och höja rösten enbart ifall det begärs.

Konstmuseet Ateneum och museet för nutidskonst Kiasma erbjuder ljudförstärkande hörlurar eller portabla teleslingor som kan användas tillsammans med hörselapparaten. Dessa hjälpmedel är till för att underlätta uppföljningen av guidens tal. Guiderna är vana vid att använda ovannämnda apparater och erbjuder de för gruppen redan på förhand.

Museibesökaren kan ha en tolk i teckenspråk eller tecknat tal med sig. Guiden skall reservera utrymme för tolken framför gruppen och bredvid det konstverk som

presenteras. Guiden och tolken bör stå på vardera sidan av konstverk så att den hörselskadade museibesökaren kan se både guiden och tolken samt konstverket

Guiden kan underlätta tolkens arbete genom att ta hänsyn till vissa aspekter. Guiden bör inte prata samtidigt då hon går för det gör tolkningen omöjlig. Man får inte gå framför tolken medan hon tolkar. Tolkens arbete kan underlättas då nya, svåra ord och namn eller vetenskapliga termer uttalas långsamt. Det lönar sig att stava utländska namn. Guiden behöver dock inte presentera tolken eller hänvisa till henne medan hon talar. Ifall guidningen tolkas, behövs det mera tid än vanligt för att granska konstverk. Museibesökare iakttar antagligen först guiden eller tolken och först därefter konstverket. Eftersom man inte kan observera talaren och konstverk samtidigt, bör guiden undvika säga "den här", "den där" då hon hänvisar till konstverk.

En lyckad *läppavläsning* förutsätter att talarens ansikte är väl synligt och belyst utan skarpa skuggor. Talaren bör stå tillräckligt nära gruppen och hennes miner bör vara tydliga. Läppavläsning förutsätter även att ämnet och terminologin är bekanta, eftersom det kan vara svårt att urskilja närstående ord. Man bör förklara svåra termer och begrepp samt upprepa viktiga angelägenheter. Guidens ansikte bör hela tiden vara riktat mot gruppen. Ifall hon vänder sig för att visa något av konstverk eller vänder sin rygg, bör hon sluta tala så länge. Guiden bör även ta hand om att gruppen inte vända sin rygg mot guiden medan hon talar. Händer eller hår framför ansiktet förhindrar läppavläsning.

Guiden kan uppmuntra hörselskadade museibesökare att delta i rundturen genom att upprepa de frågor som publiken ställt eller svarat på samt genom att peka på den som talat. Ifall guiden inte förstår eller uppfattar frågan, kan hon be museibesökaren skriva sin fråga på papper.

De guidningar som är planerade för hörselskadade bör ha en tillräcklig belysning. Både teckenspråk och läppavläsning förutsätter god belysning. Den får inte vara för mörk men inte heller för klar eller för bländande. Guiden borde välja sin plats så att hennes ansikte är mot ljuset. En guide som står framför ett fönster eller en upplyst vitrin bildar en siluett, vars ansikte inte kan ses.

Förflyttning under den guidade rundturen

Då man guidar rörelsehandikappade museibesökare, bör man ta ruttens tillgänglighet i beaktande. Med rörelseskadade avser man till exempel utvecklingsstörda eller cp-handikappade, åldringar samt personer som har stöd- eller rörelseorgan relaterade sjukdomar eller skador. Många rörelsehandikappade använder hjälpmedel, till exempel kryckor eller rullstol.

Olika nivåskillnader och trappor samt knepiga, långa och trånga rutter utgör förhinder för förflyttningar. Man bör alltid ange var hissen och rampen finns. Man bör även ta i beaktande att ett barns, en kortvuxen persons eller en rullstolbundens synfält kan vara mera begränsad än en stående människas. Det kan till exempel vara svårt att se konstverk på höga piedestal. Man bör också uppmärksamma att förflyttningen från en museisal till en annan går långsammare då man använder hjälpmedel.

Det lönar sig att undvika förflyttningar fram och tillbaka under guidningen. Ifall rundturen avbryts av trappor eller ett annat förhinder, bör man visa en annan rutt för den rörelsehandikappade samt berätta var gruppen träffas. Det är bra att ange rastplatserna under under guidningens lopp. Det lönar sig att reservera mera tid än vanligt för granskning av olika konstverk och för att förflytta sig till nästa utställningssal.

Guiden väljer de konstverk som passar för guidningen. I slutet av guidningen kan hon informera om de konstverk och helheter som inte presenterats samt uppmuntra gruppen att studera dem på enen hand.

Guidning för synskadade

Guidning och hjälpmedel. En synskadad person kan lida av ett begränsat synfält, få är helt blinda. Många synskadade använder olika hjälpmedel, till exempel specialglasögon, vit käpp eller ledarhund. Ibland kan den synskadade ha en seende assistent med sig.

Synskadade museibesökare kan behöva vägledning då de rör sig i en obekant miljö. Man guidar syn- eller rörelseskadad genom att man erbjuder sin egen arm som stöd. Man väcker personens uppmärksamhet med en lätt beröring. Guidningsrutten borde vara tydlig och obehindrad och man bör informera om eventuella förhinder. Guiden tar hand om att gruppen kan röra sig lätt och riskfritt.

Det är viktigt att guiden presenterar sig och drar den synskadades uppmärksamhet till sig före guidningen börjar. Det lönar sig även att beskriva museibyggningen, dess

bottenplan och de viktigaste drag samt gruppens position för att underlätta orienteringen.

Ljudmiljön är viktig för de synskadade. De är beroende av sin hörsel då de rör sig. Det kan vara svårt att höra på guiden då man inte kan komplettera hörseln med synintryck. Ljutförstärkande hörlurar kan vara till hjälp även vid guidningar för synskadade.

Synskadade är ofta beroende av tonfallet för att få densamma information som de seende kan läsa ur ansiktets miner. Guiden skall använda sin röst på ett mångsidigt sätt som möjligt samt variera talets takt. Mera allmän information kan presenteras relativt snabbt, medan det lönar sig att reservera mera tid för en mera detaljerad beskrivning eller en annan komplicerad förklaring.

Ordens noggranna definition är mycket viktigt. Guiden bör tala entydigt och komma ihåg att olika hänvisningar och metafora kan förbli oförstådda. Ta i beaktande att de synskadade inte nödvändigt känner väl till konstterminologin eller sådana begrepp som perspektiv, centralpunkt, det gyllene snittet, bildplan, förgrund – bakgrund. Den synskadade känner inte alltid till de jämförelseobjekt som man använder för att hänvisa till visuella fenomen. Guiden bör försäkra sig om att publiken förstår de ord och begrepp som används. I övrigt kan guiden tala som vanligt; till exempel orden 'titta' och 'se' hör också till de synskadades vokabulär.

Valet av konstverk. De synskadade har lika rätt att bekanta sig med museets centrala konstverk och föremål som alla andra. En del av konstverk lämpar sig bättre för beskrivning än andra. Det lönar sig att inkludera sådana föremål i guidningen som kan beröras. Kontrollera på förhand, vilka föremål kan beröras och huruvida man behöver handskar för det. Ifall det finns enbart en eller några synskadade med i guidningen, kan guiden fråga, huruvida de vill beröra sådana konstverk som de seende inte får. Det är skäl att förklara situationen för resten av gruppen. Guidningen behöver inte bygga på konstverk som får beröras.

Guiden skall leda och stöda konstverkens beröring. Man kan uppmuntra museibesökare att använda båda händer, inte bara fingerspetsar. Guiden bör inte förklara sådant som framgår vid beröringen. Konstverkens beröring tar mera tid, vilket bör tas i beaktande då man planerar guidningen.

Då man planerar en guidning för synskadade, bör man beakta belysningsförhållanden extra noggrant: för mörk-, för bländande klar belysning eller kraftiga skuggor är störande.

Guiden kan i mån av möjlighet också använda tilläggsmaterial. Museets centrala målningar kan framställas i reliefmodell eller konturbilder eller förstörade fotografier. Man kan skapa miniatyrmodeller eller andra hjälpmedel som är nyttiga för alla

museibesökare. Guiden kan också rekommendera böcker med punktskrift eller ljudband.

Beskrivning av konstverk

Beröring är det mest konkreta sättet för de synskadade att bekanta sig med konstverk. En lyckad beskrivning kan dock komplettera och delvis ersätta beröringen. Det är bra ifall man kan titta på konstverk från nära håll. En lyckad beskrivning består av lagom mycket information talat i lagom takt. Man måste förmedla den information till den synskadade som andra får genom att betrakta, och som hjärnan förstår automatiskt. Att lyssna på en verbal beskrivning kan vara väldigt tröttsamt och enformigt.

Det lönar sig att börja beskrivningen genom att fråga den synskadade, hur mycket hon ser av föremålet, målningen, skulpturen eller av utrymme och hur mycket beskrivning hon behöver. Man kan peka ut vissa drag eller detaljer och fråga, huruvida museibesökaren kan urskilja dem. Man bör använda vanligt språk vid beskrivningen. Guiden kan fråga, ifall hon förmedlar tillräckligt mycket information eller beskriver tillräckligt noggrannt.

Följande instruktioner handlar om beskrivning av konstverk. Samma grundregler gäller även för beskrivning av föremål.

Beskrivningen framskrider från det allmänna till det mera detaljerade. Man beskriver utrymmet i sin helhet, därefter föremål eller föremålsgrupper. Guiden borde anknyta de presenterade föremål och konstverk till utställningens kontext och motivera, varför hon har valt just dessa föremål för beskrivning. Det lönar sig också att jämföra konstverk, konstnärer och olika stilar med varandra. Guiden kan även beskriva de konstverk som man passerar, om det är möjligt.

Guidningen inleds med information i konstverkets namnlapp: man nämner konstverkets och konstnärens namn samt dess tema. Konstnärens nationalitet, konstverkets produktionsår, dess material och teknik och storlek hör till väsentlig information. Det är viktigt att ställa formatet i relation till någon annan bekant företeelse och jämföra med andra konstverk (till exempel exceptionellt stort eller litet). Man bör använda bekanta begrepp i beskrivningen, till exempel museibesökarens egen längd eller vardagsföremål. Konstnärens teknik och arbetsmetoder är väsentliga.

Det är viktigt att till en början nämna konstverkets *allmänna kontext*: stil och epok samt den historiska situationen. Samtidigt förklara man även, varför man har valt just detta konstverk och vad är dess betydelse till basinformationen.

Efter presentationen av konstverk och bakgrundsinformationen börjar *den allmänna beskrivningen* som består av presentationen av helheten, temat, konstverkets form och

färg samt kompositionens mest centrala element. Konstverkets stämning och känslor samt sambandet mellan konstverkets namn och tema är viktiga. Det lönar sig att nämna de väsentliga människofigurer samt förhållandet mellan dem (rörelse, blick, position). Det är bra att nämna också den huvudsakliga färgen i början av beskrivningen. Många personer som har mist synen, kan ändå komma ihåg färger som visuella element. Målningars ytintryck är viktigt

Målsättningen är att skapa en inre bild av konstverket. Beskrivningen skall uppmuntra åhörarna att uppfatta konstverk med så många sinnen som möjligt. Om man inte kan beröra konstverket, kan guiden beskriva det så att åhörarna kan jämföra det med något som de upplevt tidigare. Guiden kan redogöra för de konstverkets element som kan erfaras med olika sinnen, till exempel ljud, väder, atmosfär, materialkänsla osv.

Den allmänna beskrivningen kompletteras med detaljer. Detaljer och enstaka element spelar en viktig roll i helheten. Man kartlägger konstverk systematiskt som en helhet. Ett sätt att berätta om till exempel förmålens eller människofigurerens position i förhållande till varandra är med hjälp av urtavlans siffror. Man kan också fördela konstverk i sektioner, till exempel uppifrån ner och beskriva allt som syns inom den sektionen. Den visuella fördelningen kan också vara ett bra sätt då man leder den synskadade museibesökaren att beröra konstverket.

Så man beskriver ett konstverk, är det viktigt att urskilja höger från vänster, eftersom man ser bilden som en spegelbild – man bör berätta, huruvida man ser på konstverk från åskådarens synvinkel eller från konstverkets synvinkel.

Jämförelse med andra bekanta föremål och ting gör olika fenomen mera konkreta. Abstrakta saker förklaras bäst med hjälp av jämförelser. Till exempel ljusets och skuggans variation kan jämföras med en solig dag. Solen värmer bara endel av kroppen: de kroppsdelar som utsätts för solen, känner värmen. Man kan jämföra ett kubistiskt konstverk med ett föremål som gått sönder och hopsatts igen.

Det kan vara lättare att förstå konstverkets människofigurer genom att imitera dem. Positioner och miner kan förklaras för den synskadade och uppmuntra henne att pröva själv. Därefter kan man beskriva situationen, människors handlingar och avsikter samt förknippa personer till berättelsen. Personernas utseende och kroppsbyggnad är också viktiga. Obekanta föremål bör beskrivas noggrant: nämnda den historiska bakgrunden, föremålets bruksändamål, material samt tillverkningstid. Föremålets utseende är också av betydelse.

Litteratur

Dean, David, 1994: Museum Exhibition. Theory and Practice. Routledge

Dodd, Jocelyn – Sandell, Richard, 1998: Building Bridges. Guidance for museums and galleries on developing new audiences. Museums & Galleries Commission

Earnscliffe, Jayne, 1992: In through the front door. Disabled people and the visual arts. Examples of good practice. Arts Council of Great Britain

Esteetön rakennus ja ympäristö. Suunnitteluopas. 1990. Rakennustieto

Hansson, Anna, 1992: Känna, lyssna, lära / Breaking through the glass. Nordiska museet

Koivu, Heli, 2000: Kaikenkuuloisille! Kuulovammaisten huomioon ottaminen tilojen ja toimintojen suunnittelussa. Kuulonhuoltoliitto

Könkkölä, Maija, 1997: Ongelma vai haaste? Julkisten rakennusten liikkumisesteiden poistaminen. Invalidiliitto

Majewski, Janice, 1993: Part of Your General Public is Disabled. A Handbook for Guides in Museums, Zoos, and Historic Houses. Smithsonian Institution

McGinnis, Rebecca – Marcus Weisen, 1994: Guidelines for Describing Museum Objects and Paintings to Blind and Partially Sighted People. Royal National Institute for the Blind

Nolan, Gail, 1997: Designing Exhibitions to Include People with Disabilities. A Practical Guide. The National Museum of Scotland

Selkokirjoittajan opas. 1990. Toim. Pertti Rajala. Kirjastopalvelu

Tuomaala, Seija, 1997: Laatu taidemuseotoiminnassa. Valtion taidemuseo

Verhe, Irma, 1996: Selkeä ympäristö. Näkövammaisille soveltuvan toimintaympäristön suunnittelu. Näkövammaisten keskusliitto / Rakennusalan kustantajat

Kontaktuppgifter

Kultur för alla service erbjuder information, exempel och tips för tillgänglighetens utveckling i olika kulturinstitutioner. Denna service är riktad i första hand till de som arbetar inom kulturbranschen.

www.kulturforalla.info

APUDATA -databas om hjälpmedelbranschens organisationer och service:

www.stakes.fi/apudata

Design for All - Finlands Design for All -nätverk förbättrar omgivningens, produkternas och service tillgänglighet för alla användare.

www.stakes.fi/dfa-suomi/

Kommunikationsministeriets hemsidor om tillgänglighet i trafiken: www.elsa.fi

Valtakunnallinen vammaisneuvosto

Kirkkokatu 14

00170 Helsinki

p. (09) 1607 4319

www.vane.to

Invalidiliitto ry

Mannerheimintie 107

00280 Helsinki

p. (09) 613 191

www.invalidiliitto.fi

Kehitysvammaliitto ry

Viljatie 4

00700 Helsinki

p. (09) 348 090

www.kehitysvammaliitto.fi

p.

Kuulonhuoltoliitto ry

Ilkantie 4

00401 Helsinki

(09) 5803 830

www.kuulonhuoltoliitto.fi

Kynnys ry
Siltasaarenkatu 4
00530 Helsinki
p. (09) 685 0110
www.kynnys.fi

Lyhytkasvuiset ry
Puolukkakuja 2 A 1
40340 Jyväskylä
p. 044 355 9499
www.lyhytkasvuiset.fi

Näkövammaisten Keskusliitto ry
Marjaniementie 74
00930 Helsinki
p. (09) 396 0 4700
www.nkl.fi

Pääkaupunkiseudun tulkikeskus
Malminkaari 15
00700 Helsinki
p. (09) 477 4 9411

Mielenterveyden keskusliitto
Ratakatu 9
00120 Helsinki
p. (09) 565 7730
www.mtkl.fi

Instruktioner är sammanställda av Selma Green (2000) och uppdaterade av Sari Salovaara och Elina Pylsy (2008) och av Anna-Maria Wiljanen (2009).